

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-33>

УДК 330.322

ІНВЕСТИЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ВИХОДУ УКРАЇНСЬКИХ ІТ-КОМПАНІЙ НА МІЖНАРОДНІ РИНКИ: МОЖЛИВОСТІ, ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНІ ПІДХОДИ

INVESTMENT STRATEGIES FOR UKRAINIAN IT COMPANIES ENTERING INTERNATIONAL MARKETS: OPPORTUNITIES, CHALLENGES, AND EFFECTIVE APPROACHES

Романів Антон Володимирович

аспірант,

Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-2961-4550>**Romaniv Anton**

National University Lviv Polytechnic

У статті досліджено процеси розробки та впровадження інвестиційних стратегій для виходу українських ІТ-компаній на глобальні ринки. Проаналізовано основні можливості та виклики, з якими стикаються компанії під час міжнародної експансії, зокрема фінансові, правові бар'єри, а також стратегічні підходи до подолання цих труднощів. Виявлено, що перспективи виходу українських ІТ-компаній на міжнародні ринки є доволі обнадійливими, оскільки вони мають можливість розширити свою присутність, застосовуючи інноваційні підходи до продуктів і послуг, що відповідають світовим стандартам. Це дозволить не лише збільшити обсяги експорту, а й зміцнити позиції на міжнародних ринках. Результати дослідження підтверджують, що розробка та реалізація чітко сформульованих інвестиційних стратегій, орієнтованих на особливості різних ринків, є основою для мінімізації ризиків і досягнення стабільного росту на міжнародній арені.

Ключові слова: інформаційні технології, ІТ-сектор, ІТ-компанії, ІТ-фахівці, інвестиції, експорт, міжнародний ринок, ІТ-галузь, ІТ-продукт.

The article explores the strategic processes of developing and implementing investment models aimed at supporting Ukrainian IT companies in their entry into global markets. Particular attention is paid to the identification of both internal and external opportunities, such as access to new customer bases, increased capitalization potential, international brand recognition, and the attraction of strategic partners and investors. At the same time, a comprehensive analysis of challenges is presented – including legal uncertainties, differences in business cultures, geopolitical instability, currency risks, and limited access to international investment instruments and infrastructure. The research reveals that a systematic approach to investment planning – including thorough market research, clear positioning strategies, adaptive product localization, and a deep understanding of global market dynamics – significantly increases the chances of successful international scaling. Moreover, the article emphasizes the importance of forming sustainable international partnerships and networks that can serve as conduits for knowledge transfer, brand visibility, client acquisition, and trust-building in unfamiliar markets. A separate section of the study discusses the role of the Ukrainian government in shaping a supportive institutional and financial environment for IT exports, highlighting tax incentives, grant programs, public-private partnerships, the development of digital infrastructure, and diplomatic efforts to open foreign markets for domestic tech companies. It is also noted that the future competitiveness of Ukrainian IT companies depends on their ability to integrate into global innovation chains, implement ESG-compliant investment practices, and adopt flexible, adaptive organizational models suitable for remote, cross-border teams that operate in volatile international contexts. The conclusions of the study provide a basis for strategic decision-making both at the corporate and state level, offering practical tools, forecasting models, and methodological frameworks for minimizing investment risks and accelerating international growth. These findings are relevant for IT entrepreneurs, venture capitalists, policymakers, analysts, and researchers focused on economic development and technology-driven globalization.

Keywords: information technology, IT sector, IT companies, IT specialists, investments, exports, international market, IT industry, IT product.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації та інтенсивного розвитку інформаційних технологій, український ІТ-сектор демонструє динамічний розвиток, значний потенціал інноваційності та конкурентоспроможності, проте компанії стикаються з численними викликами, такими як недостатній доступ до капіталу, правові бар'єри, нестабільне економічне середовище та висока невизначеність зовнішніх ринків.

Значна частина українських ІТ-компаній орієнтована на аутсорсинг, що забезпечує швидке зростання, але обмежує можливості масштабування власних продуктів. Водночас розвиток ІТ-компаній вимагає інших стратегій інвестування, зокрема залучення венчурного капіталу, співпраці з міжнародними партнерами, використання механізмів експортного фінансування та оптимального входу на цільові ринки. Успішність таких стратегій залежить від здатності компаній адаптувати свої бізнес-моделі до глобальних тенденцій, ефективно управляти ризиками та обирати оптимальні підходи до залучення інвестицій.

Попри існуючі можливості, включаючи високу кваліфікацію українських фахівців, конкурентоспроможну вартість розробки та розвиток стартап-екосистеми, стратегічне планування інвестиційного виходу залишається ключовим викликом для бізнесу. Відсутність чіткої державної політики підтримки експорту ІТ-продуктів, обмеженість інструментів фінансування та низький рівень інвестиційної грамотності створюють додаткові бар'єри для виходу на глобальний ринок.

Тому, постає необхідність дослідження ефективних інвестиційних стратегій, які дозволять українським ІТ-компаніям успішно виходити на міжнародні ринки, знижуючи ризики та максимізуючи потенційні вигоди. Аналіз цих підходів допоможе сформулювати рекомендації щодо оптимізації інвестиційних рішень, вибору ринків та механізмів залучення фінансування для забезпечення сталого розвитку українського ІТ-сектору в глобальному масштабі.

Мета статті. Аналіз інвестиційних стратегій виходу українських ІТ-компаній на міжнародні ринки, виявлення можливостей, викликів та перспектив.

Аналіз публікацій та досліджень. Аналіз публікацій науковців показує різноманітність підходів до дослідження інвестиційних стратегій українських ІТ-компаній.

Дослідник Байтельман Я. [1] зосереджується на стратегічному управлінні та

адаптації ІТ-компаній до глобальних викликів. Куцук П. О. [2; 3] аналізує інвестиційні моделі, підкреслюючи важливість інновацій. Процикевич А. І. [2] досліджує вплив державної підтримки на міжнародну експансію через фінансові та правові механізми. Туліка Н. М. та Лісюк О. А. [4] акцентують на ролі технологічної інфраструктури та розвитку людського капіталу. Моряк Т. П. [4] вивчає фінансові аспекти залучення інвестицій. Назаренко І. Л. та Ткаченко Ю. В. [5] аналізують правові бар'єри, зокрема в захисті інтелектуальної власності, а Ханенко А. [7] – макроекономічні умови для виходу на глобальні ринки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вітчизняний ринок ІТ-послуг за останнє десятиліття демонструє швидке зростання як у технічному, так і фінансово-економічному аспектах. За період з 2009 по 2020 рік ІТ-галузь значно розширила свої масштаби, посівши друге місце в експорті послуг України у 2020 році. Частка ІТ-галузі в експорті послуг становила більше 20%, що сприяло зростанню ВВП країни на понад 3%. Додатково, зростання кількості суб'єктів господарювання в сфері інформації та телекомунікацій свідчить про високий рівень ділової активності на ринку ІТ-послуг. Від 2010 до 2020 року кількість таких підприємств збільшилася на 178,3 тисячі, що свідчить про динамічний розвиток цього сектора економіки [2, с. 58–59].

Варто підмітити, що Україна є одним з основних експортерів ІТ-послуг у Європі. У січні 2022 року Міністерство цифрової трансформації України оприлюднило статистику розвитку ІТ-сектора країни. За підсумками 2021 року експорт ІТ-продуктів досяг 6,8 млрд доларів, що становить понад 4% від валового внутрішнього продукту країни. Найбільшими ринками для українських ІТ-компаній є США (2 млрд доларів), Велика Британія (503 млн доларів) та Мальта (304 млн доларів), Кіпр та Ізраїль. Відзначається, що податкові надходження від ІТ-сектору в 2021 році склали 23,5 млрд гривень, що стало результатом стабільного зростання галузі та можливості співпраці між юридичними особами та приватними підприємцями [1, с. 60].

Кількість працівників у ІТ-сфері зросла з 244 тисяч до 285 тисяч. Протягом останніх трьох років експорт зріс більш ніж удвічі, а кількість зайнятих у галузі збільшилася на понад 50%. Ці зміни зумовлені високим попитом на ІТ-послуги, а також конкурентоспроможними рівнями заробітних плат [7, с. 412].

Варто зауважити, що коли ми говоримо про експорт українських ІТ-послуг, зазвичай маємо на увазі непрямий експорт, тобто надання послуг українською компанією іноземному замовнику, який використовує отримані результати в своїй діяльності. Це може включати як продуктивні, так і сервісні компанії. Прямий експорт охоплює діяльність, пов'язану з технічною підтримкою власних продуктів, що були експортовані іноземним замовникам. Відмінність між цими типами експорту полягає в тому, що непрямий експорт передбачає надання послуг, результат яких використовується безпосередньо замовником, тоді як прямий експорт стосується процесів, пов'язаних із післяпродажним обслуговуванням або супроводом продукту на ринку іншої країни [6].

У 2023 році частка комп'ютерних послуг склала 41,5%, що є найвищим показником серед усіх експортованих послуг України. Частка ІТ-сектора в валовому внутрішньому продукті досягла 4,9%, а обіг ІТ-індустрії становив 8 млрд доларів США. У 2023 році кількість ІТ-спеціалістів зросла на 8%, досягнувши 307,6 тисяч осіб, з яких 242 тисячі працюють безпосередньо в Україні [8].

У першій половині 2024 року обсяг експорту ІТ-послуг України зменшився на 5%, склавши 3,21 млрд доларів. ІТ-сектор залишився другим за важливістю експортним сектором країни, складаючи 11,5% загального експорту. Основні причини спаду експорту – війна, глобальна рецесія та труднощі з бізнес-відрядженнями для ІТ-фахівців. Приблизно 50-57 тисяч ІТ-фахівців виїхали за кордон після повномасштабного вторгнення РФ в Україну [3; 4].

Якщо говорити про можливості для українських ІТ-компаній на міжнародних ринках, то вони є доволі суттєвими, і в умовах сучасних викликів та глобалізаційних процесів вони мають шанс не лише зберегти свої позиції, але й розвиватися, знаходячи нові ніші і ринки. Враховуючи стратегічне значення ІТ-сектору для економіки України, зокрема під час військових дій, розвиток українських ІТ-компаній є критично важливим для забезпечення фінансової стабільності країни [8].

Одним із найбільш вагомих напрямків для українських ІТ-компаній є аутсорсинг і аутстафінг, які набули широкого розвитку на міжнародному ринку. Українські ІТ-компанії мають великий досвід роботи з міжнародними замовниками, зокрема в таких областях, як розробка програмного забезпечення,

технології штучного інтелекту, аналіз даних, кібербезпека та багато інших. Завдяки високому рівню кваліфікації українських фахівців і конкурентоспроможним цінам на послуги, українські компанії можуть успішно конкурувати з іншими країнами на світових ринках [3].

Варто згадати і про зростання попиту на інноваційні технології, такі як штучний інтелект, блокчейн, кібербезпека й технології для фінансових послуг. Розвиток таких технологій створює нові можливості для українських стартапів, що сприяє виходу на глобальні ринки і залученню іноземних інвестицій. Більшість світових корпорацій активно інвестують у ці напрямки, і Україна має всі можливості для того, щоб стати конкурентоспроможним гравцем на цьому ринку [1, с. 57-58].

Стартап-інкубатори є ще одним важливим елементом, що може сприяти виходу українських ІТ-компаній на міжнародні ринки. Ці інкубатори забезпечують підтримку молодих компаній на всіх етапах їх розвитку, починаючи з ідеї і закінчуючи її реалізацією. Вони надають бізнес-моделі, стратегічні поради, технічну підтримку та допомагають знайти інвесторів для підтримки нових технологій. Розвиток стартап-інкубаторів також забезпечує залучення іноземних інвестицій та створює умови для розвитку інноваційних продуктів [5, с. 64-65].

Ще однією можливістю є розвиток експортних послуг в ІТ-сфері, що підтримується ефективною політикою уряду та бізнес-ініціативами. Зокрема, в Україні є значний попит на кваліфіковані ІТ-кадри, що дозволяє розширювати міжнародну співпрацю з іноземними партнерами. Серед перспективних ринків для виходу українських ІТ-компаній – Європейський Союз, США та Азія, де на сьогодні зберігається високий попит на технології розробки програмного забезпечення, а також в сфері цифрових трансформацій, які активно розвиваються. Яскравий приклад – українська розробка платформа «Дія», яка вже надає 108 різноманітних сервісів, і їхня кількість постійно зростає та вдосконалюється [4; 6].

Крім того, великою можливістю для українських ІТ-компаній є активне залучення до проєктів з розробки нових продуктів для військової сфери. В умовах війни Україна має шанс не лише забезпечити своє оборонне виробництво, але й створювати високотехнологічні продукти, що можуть бути експортовані до інших країн. ІТ-компанії можуть бути залучені до розробки програмного забезпечення для

безпеки, аналізу даних, управління інформацією в режимі реального часу, а також до створення нових технологій для стратегічного застосування. Наприклад, у 2023 році Україна значно наростила виробництво безпілотних літальних апаратів (БПЛА), збільшивши обсяги у понад 100 разів. Військовий досвід та передові IT-інновації дають можливість Україні посісти одну з провідних позицій у глобальному технологічному просторі [4].

Попри широкі можливості українські IT-компанії у 2024 році зіткнулися з численними викликами, спричиненими війною та змінами у внутрішній політиці країни. Серед основних проблем, з якими доводиться мати справу цій галузі, можна виділити кілька важливих аспектів:

1) Заборона виїзду IT-фахівців за кордон – це одна з основних проблем для галузі, оскільки багато спеціалістів шукають можливості працювати в інших країнах, де умови для їх професійної діяльності можуть бути кращими.

2) Міграція працівників та їхніх сімей – через постійну небезпеку та загрозу бойових дій значна кількість IT-спеціалістів змушена покидати країну. Це знижує не лише кількість кваліфікованих кадрів, а й демотивує нових професіоналів обирати Україну як місце для розвитку своєї кар'єри.

3) Призов IT-фахівців – через мобілізацію багато IT-спеціалістів змушені приєднатися до збройних сил, що також призводить до дефіциту кадрів у галузі.

4) Валютне регулювання – з огляду на нестабільність валютного курсу та складність у проведенні фінансових операцій, компанії стикаються з додатковими труднощами в управлінні фінансами та збереженні прибутку.

5) Виклики в роботі з клієнтами – війна та економічна нестабільність створюють проблеми у взаємодії з міжнародними клієнтами, багато з яких шукають більш стабільні ринки для своїх проєктів.

6) Релокація – компанії, які мають міжнародні офіси, вимушені переїжджати в більш безпечні регіони або країни. Це також призводить до скорочення внутрішнього кадрового потенціалу в Україні.

7) Активні бойові дії та окупація територій – ці фактори значно ускладнюють роботу IT-компаній, оскільки не лише створюють небезпеку для працівників, а й призводять до втрати інфраструктури та баз [4; 5; 6; 8].

Важливі зміни в податковій політиці, зокрема підвищення податку на доходи фізич-

них осіб з 5% до 18% до 2030 року, викликають занепокоєння в IT-спільноті. Це може стати додатковим стимулом для кваліфікованих фахівців шукати можливості за кордоном. Також введення податку на додану вартість (ПДВ) на IT-послуги може зменшити рентабельність бізнесу [6].

Тому для забезпечення сталого розвитку української IT-індустрії важливо вирішити проблеми з оподаткуванням, правовим регулюванням та кадровим забезпеченням. Це дозволить зберегти кваліфіковані кадри, сприятиме розвитку галузі і допоможе Україні зберегти конкурентоспроможність на міжнародному ринку.

Якщо говорити про перспективи, то вони виглядають обнадійливо. Однією з ключових перспектив для IT-компаній є розвиток інвестиційного клімату. Українська держава вже активно працює над створенням сприятливих умов для інвестицій, зокрема через податкові пільги та інші стимули для компаній, що інвестують в інновації. Впровадження спеціальних режимів оподаткування для IT-компаній, таких як «Дія City», дозволяє зберегти привабливі умови для розвитку сектору. Нові податкові умови, зокрема можливість обирати між податком на прибуток та податком на виведений капітал, надають компаніям гнучкість у виборі найбільш вигідної для них системи оподаткування [4].

Крім того, в Україні активно розвивається інфраструктура для підтримки цифрової економіки. Одним із пріоритетів є розвиток високошвидкісного інтернету та підтримка IT-кластерів, що допомагають компаніям об'єднувати зусилля для розвитку інноваційних рішень. Стимулювання цих напрямків допоможе залучити більше інвестицій та забезпечити стабільний розвиток галузі в майбутньому [8].

Також важливою частиною є вдосконалення правового регулювання IT-сфери. Комплексне законодавство, синхронізоване з європейськими стандартами, дозволить забезпечити ефективний захист інтелектуальної власності, кібербезпеки та персональних даних. Це створить сприятливі умови для ведення бізнесу та інтеграції українських компаній у глобальний ринок [3].

Висновки. Отже, українська IT-індустрія має значний потенціал для подальшого розвитку навіть в умовах війни та економічних труднощів. Завдяки висококваліфікованим фахівцям, гнучкості бізнес-моделей та міжнародній орієнтації, IT-компанії України можуть

адаптуватися до змін та виявляти нові можливості на глобальному ринку.

Попри виклики, українські ІТ-компанії продовжують переорієнтовувати свої бізнес-моделі, розвивати віддалені офіси та нові ринки збуту. Це дозволяє забезпечити стабільність і демонструє значний потенціал для адаптації до нових реалій.

Ключовими факторами успіху є вибір правильних партнерів, локалізація продуктів та

послуг, а також залучення інвестицій через партнерства з міжнародними корпораціями та розвиток ІТ-кластерів. Державна підтримка та розвиток інфраструктури є важливими для створення сприятливих умов для міжнародного розвитку ІТ-компаній.

За умови правильної стратегії та підтримки, українські ІТ-компанії мають великий потенціал для успіху на глобальних ринках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Байтельман Я. ІТ-бізнес в Україні: виклики та перспективи. *Scientia fructuosa*. Серія: «Економічні науки». 2023. № 1 (147). С. 55–73.
2. Куцук П. О., Процикевич А. І. Розвиток інвестиційних процесів на ринку ІТ-послуг: методологія та практика державного регулювання: монографія. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного, 2022. 224 с.
3. Куцук П. О., Туліка Н. М., Процикевич А. І. Стан та перспективи розвитку ІТ-індустрії України. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-108> (дата звернення 16.03.2025).
4. Лісюк О. А., Моряк Т. П. Аналіз стану ІТ-сектору України в умовах повномасштабної війни. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-67> (дата звернення: 16.03.2025).
5. Назаренко І. Л., Ткаченко Ю. В. Стан і перспективи розвитку ІТ сфери в Україні в період війни. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. № 81-82. С. 59-67.
6. Розвиток ІТ в Україні: поточна ситуація та перспективи. Платформа YouControl. URL: <https://blog.youcontrol.market/rozvitok-it-v-ukrayini-potochna-situatsiia-ta-pierspiiektiv> (дата звернення 16.03.2025).
7. Ханенко А., Ханенко М. Тенденції розвитку та інвестиційна привабливість ІТ-сектору України. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2023. № 320(4). С. 409-417.
8. IT Research Ukraine. ІТ-індустрія України 2023: адаптивність та стійкість під час війни. URL: <https://itcluster.lviv.ua/projects/it-research-ukraine/> (дата звернення: 12.03.2025).

REFERENCES:

1. Baitelman Ya. (2023). IT-biznes v Ukrayini: vykylyky ta perspektyvy [IT business in Ukraine: challenges and prospects.]. *Scientia fructuosa*. Seriya: «Ekonomiczni nauky». № 1 (147). S. 55–73. [in Ukrainian].
2. Kutsyk P. O., Protsykevych A. I. (2022). Rozvytok investytsiynykh protsesiv na rynku IT-posluh: metodolohiia ta praktyka derzhavnoho rehuliuвання: monohrafiia [Development of investment processes in the IT services market: methodology and practice of state regulation: monograph]. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho. 224 s. [in Ukrainian].
3. Kutsyk P. O., Tulika N. M., Protsykevych A. I. (2024). Stan ta perspektyvy rozvytku IT-industriyi Ukrayiny [State and prospects for the development of the IT industry of Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*. Vyp. 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-108> (date of access: 16.03.2025). [in Ukrainian].
4. Lisyuk O. A., Moriak T. P. (2023). Analiz stanu IT-sektoru Ukrayiny v umovakh povnomashtabnoi viiny [Analysis of the state of Ukraine's IT sector in the context of a full-scale war]. *Ekonomika ta suspilstvo*. Vyp. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-67> (date of access: 16.03.2025). [in Ukrainian].
5. Nazarenko I. L., Tkachenko Yu.V. (2023). Stan i perspektyvy rozvytku IT sfery v Ukrayini v period viyny [The state and prospects for the development of the IT sector in Ukraine during the war]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*. № 81–82. S. 59–67. [in Ukrainian].
6. Rozvytok IT v Ukrayini: potochna sytuatsiia ta perspektyvy. Platforma YouControl. URL: <https://blog.youcontrol.market/rozvitok-it-v-ukrayini-potochna-situatsiia-ta-pierspiiektiv> (date of access: 16.03.2025). [in Ukrainian].
7. Khatenko A., Khatenko M. (2023). Tendentsii rozvytku ta investytsiina pryvatlyvist IT-sektoru Ukrayiny. *Herald of Khmelnytskyi National University [Development trends and investment attractiveness of the IT sector of Ukraine]. Economic Sciences*. № 320(4). S. 409–417. [in Ukrainian].
8. IT Research Ukraine. IT-industriia Ukrayiny 2023: adaptivnist ta stiikist pid chas viiny. URL: <https://itcluster.lviv.ua/projects/it-research-ukraine/> (date of access: 12.03.2025). [in Ukrainian].